

“สูงวัยไฮเทค”

เอเชียหลังเกษียณ

ต้นแบบจาก “ญี่ปุ่น”

ดร.จักรกฤษณ์ สิริริบ

ผู้อำนวยการสายงานการศึกษา ฝึกอบุส
และให้คำปรึกษาสถานประกอบการ
สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น)

อายุยิ่งมาก ยิ่งหางานยาก อาจเป็นคำขวัญที่กำลังจะหายไป在日本 แม้ว่าญี่ปุ่นเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างเต็มรูปแบบมาแล้วหลายสิบปี แต่ ส.ว. (สูงวัย) กำลังจะกลายเป็นกลุ่มคนที่มีความสำคัญต่อประเทศ

โดยญี่ปุ่นเริ่มวางแผนฝึกฝนแรงงานสูงวัยให้มีทักษะด้านเทคโนโลยี เพื่อช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนแรงงาน หรือ**โครงการ Tech Talent**

จากการสำรวจของกระทรวงแรงงานญี่ปุ่น พบว่า ในอนาคตอันใกล้ เกือบ 2 ใน 10 ของประชากรญี่ปุ่นจะมีอายุมากกว่า 80 ปี ทำให้ญี่ปุ่นกลายเป็นประเทศที่ประชากรมีอายุขัยโดยเฉลี่ยสูงที่สุดในโลก

ซึ่งปัญหาขาดแคลนแรงงาน Tech Talent ที่ญี่ปุ่นกำลังเผชิญอยู่ในตอนนี้ ทำให้รัฐบาลต้องดึงแรงงานเหล่านี้กลับมาพัฒนาต่อ

กระทรวงแรงงานญี่ปุ่น จึงริเริ่มโครงการฝึกงานเพื่อพัฒนาแรงงานวัยกลางคน โดยเปิดโอกาสให้แรงงานที่มีอายุ 40-50 ปี ซึ่งไม่เคยทำงานด้านเทคโนโลยีมาก่อน สามารถเข้ามาฝึกฝนทักษะ และหาความรู้เกี่ยวกับ ICT ได้

โดยกระทรวงแรงงานญี่ปุ่น ประกาศเปิดโครงการ Tech Talent สำหรับคนอายุ 40-50 ปี ที่ต้องการเปลี่ยนสายงาน เพื่อแก้ปัญหาขาดแคลนแรงงานในภาคเทคโนโลยี ประเดิมด้วยโครงการฝึกงานนำร่องในเดือนมกราคม 2024 สำหรับผู้ที่ต้องการเปลี่ยนสายงาน เพื่อแก้ปัญหาขาดแคลนแรงงานในภาคเทคโนโลยี โดยหันมาพึ่งพากลุ่มแรงงานวัยกลางคนเป็นกำลังสำคัญ

โดย Tech Talent จะมุ่งเน้นไปที่แรงงานในอุตสาหกรรมนอกภาคเทคโนโลยี หรือ Non-Tech Industry ซึ่งรวมไปถึงกลุ่มคนอายุ 40-50 ปี ที่เคยได้รับการฝึกอบรมเพื่อไปเป็นวิศวกรซอฟต์แวร์ และโปรแกรมเมอร์

ผู้ที่สมัครเข้าร่วมฝึกงานจะได้รับการอบรมอยู่ในบริษัทที่อยู่ในโครงการ Tech Talent เป็นเวลา 6 เดือน โดยจะได้รับค่าตอบแทนจากการทำงานเต็มรูปแบบ

ซึ่งกระทรวงแรงงานญี่ปุ่น ระบุว่า มีบริษัทมากกว่า 60 แห่งที่ตอบรับเข้าร่วมโครงการแล้ว แม้ว่าจะยังอยู่ในช่วงทดลอง กระทรวงแรงงานญี่ปุ่น คาดว่า คนอายุมากกว่า 35 ปีขึ้นไป ราว 2,400 คน จะเข้าร่วมโครงการฝึกงานในช่วงทดลองระยะ 2 ปีแรก และหากประสบความสำเร็จ กระทรวงแรงงานญี่ปุ่น ก็จะเดินหน้าโครงการนี้อย่างเต็มรูปแบบ

“กลุ่มคนที่มีอายุระหว่าง 45-65 ปี ที่ต้องการเปลี่ยนงานหรือย้ายไปทำงานอื่น มีจำนวนเพิ่มขึ้นเร็วกว่ากลุ่มคนอายุอื่น ๆ”

ทั้งนี้ กระทรวงเศรษฐกิจ การค้า และอุตสาหกรรมของญี่ปุ่น หรือ METI (Ministry of Economy, Trade and Industry) คาดการณ์ว่า ในปี 2030 ญี่ปุ่นจะต้องประสบการขาดแคลนแรงงานในภาคเทคโนโลยีสารสนเทศมากถึง 800,000 คน

โครงการ Tech Talent มีเป้าหมายเพื่อช่วยบรรเทาปัญหาการขาดแคลนแรงงาน โดยการสนับสนุนแรงงานสูงอายุซึ่งมักจะพบเจอกับความยากลำบากเมื่อต้องเปลี่ยนสายงาน เพื่อขยายโอกาสเข้าสู่อุตสาหกรรมเทคโนโลยีที่กำลังเติบโตได้

นอกจากนี้ข้อมูลของรัฐบาลญี่ปุ่นเผยว่า กลุ่มคนที่มีอายุระหว่าง 45-65 ปี ที่ต้องการเปลี่ยนงานหรือย้ายไปทำงานอื่น มีจำนวนเพิ่มขึ้นเร็วกว่ากลุ่มคนอายุอื่น ๆ โดยมีจำนวนเฉลี่ยอยู่ที่ 3.45 ล้านคนในปีที่แล้ว ซึ่งเพิ่มขึ้นเกือบ 30% จากเมื่อ 4 ปีก่อนหน้า

นายกรัฐมนตรีฟูมิโอะ คิชิดะ มองว่าภาคดิจิทัลมีความสำคัญทางเศรษฐกิจเป็นลำดับต้น ๆ และกำลังพิจารณาการส่งเสริมการลงทุนกับ Tech Talent ในสาขาดังกล่าว

ขณะเดียวกันกระทรวงแรงงานญี่ปุ่นก็ได้ขอของบประมาณ 2 แสนล้านเยน เพื่อใช้ในโปรแกรมการฝึกอบรมดังกล่าว รวมไปถึงเป็นค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดในโครงการฝึกงานนี้ด้วย

อย่างไรก็ตาม ก่อนหน้านี้ ทางการญี่ปุ่นได้พยายามบริหารจัดการปัญหาขาดแคลนแรงงานมาอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็น การออกกฎหมายบังคับให้บริษัทต่าง ๆ ขยายเกณฑ์อายุการรับเข้าทำงานเมื่อปี 2021

ไปจนถึงร่วมมือกับกลุ่มบริษัทสมาชิกสมาคมแบตเตอรี่สำหรับชีพพลายเซน เปิดโครงการสอนเด็กรุ่นใหม่ผลิตแบตเตอรี่

รถ EV เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนแรงงานในอุตสาหกรรม

ตลอดจนประกาศแผนปรับขึ้นค่าแรงขั้นต่ำเป็น 1,000 เยนต่อชั่วโมง ซึ่งเป็นการขึ้นค่าแรงมากที่สุดที่ 4% นับตั้งแต่ปีงบประมาณ 1991 เพื่อช่วยลดภาวะขาดแคลนแรงงานที่กำลังเป็นปัญหาใหญ่ในประเทศ

โดยโครงการนี้ จะมุ่งปั้นให้แรงงานสูงวัยให้เป็นวิศวกรซอฟต์แวร์ และโปรแกรมเมอร์ โดยผู้เข้าร่วมโครงการฝึกอบรมจะได้ไปฝึกงานที่บริษัทเทคโนโลยีชั้นนำ ซึ่งในระหว่างที่ทำงานก็จะมีพี่เลี้ยงคอยสอนงานให้อยู่เสมอ และแน่นอนว่าบริษัทก็จะจ่ายค่าแรงให้กับแรงงานเหล่านี้ในอัตราปกติ

รัฐบาลญี่ปุ่นจึงมองว่า โครงการนี้เป็นการยิงปืนนัดเดียวได้นก 2 ตัว เพราะนอกจากรัฐบาลจะมีโอกาสแก้ปัญหาการขาดแคลนแรงงาน Tech Talent แล้ว

แรงงานอายุมากเหล่านี้ มีโอกาสที่จะได้ทำงานหรือย้ายไปทำงานในสายงานที่มีโอกาสเติบโตสูงในอนาคตได้อีกด้วยครับ